

Udrulning af psykologisk- pædagogisk materiale om psykisk overlast til forældre og børn

Vejledning til førstelinjemedarbejdere
i modtagelsescentre

Om vejledningen

Hvad omfatter denne vejledning?

Vejledningen indgår i et sæt selvhjælpsværktøjer, der er udviklet af Den Europæiske Unions Asylagentur (EUAA) som en del af en vejledningspakke om **psykisk sundhed og trivsel hos ansøgere om international beskyttelse**. Ansøgere om international beskyttelse kan selv bruge selvhjælpsværktøjerne, hvis de kan læse og skrive og ikke ønsker eller har brug for vejledning fra de medarbejdere, der arbejder på det sted, hvor de bor.

I vejledningen henvises der til følgende pocketbooks:

- **How can I support my child during difficult times?** (Hvordan støtter jeg mit barn i vanskelige perioder?)
– Et selvhjælpsværktøj til forældre
- **How can I deal with situations in which my parents seem sad, worried, or angry?** (Hvad gør jeg, hvis mine forældre er ked af det, bekymrede eller vrede?)
– Et selvhjælpsværktøj til børn
- **How to handle situations when my friend or sibling is sad, angry or does dangerous things?** (Hvad gør jeg, hvis min ven, bror eller søster er ked af det eller vred eller gør noget farligt?)
– Et selvhjælpsværktøj til børn om at støtte venner og søskende

Hvorfor har EUAA udviklet denne vejledningen?

Vejledningen har til formål at hjælpe førstelinjemedarbejdere i modtagelsescentre med at skabe bevidsthed hos forældre, børn og unge, der ansøger om international beskyttelse, om, hvordan man støtter familiemedlemmer og andre, som har det svært, herunder når de lider psykisk overlast, og potentielle traumer har hobet sig op.

Hvordan blev vejledningen udviklet?

Dette dokument supplerer ovennævnte sæt af pocketbooks (håndbøger), som er udviklet

med støtte fra eksperter fra Belgien, Tyskland, Grækenland, Nederlandene og Sverige. EUAA's pocketbooks er blevet afprøvet sammen med ansøgere om international beskyttelse, mediatorer og flygtninge, der hovedsagelig bor i Grækenland og Nederlandene. Under afprøvningen tilkendegav brugerne, at de havde brug for vejledning i forbindelse med udrulningen af disse pocketbooks.

Hvem er denne vejledning til?

Mens EUAA's pocketbooks kan anvendes direkte af forældre, børn og uledsagede mindreårige ansøgere, når de skal støtte deres familiemedlemmer og andre, er denne vejledning rettet mod **medarbejdere**. Vejledningen har til formål at støtte førstelinjemedarbejdere, der arbejder i modtagelsescentre, f.eks. socialarbejdere, eksperter i beskyttelse af børn og fagfolk inden for psykisk sundhed, men også lærere osv., når de arbejder med ansøgere på både individuelle møder og gruppemøder. Når der anvendes en lokalsamfundsbaseeret tilgang, kan **lederne af lokalsamfundet** også bruge vejledningen til at øge bevidstheden om de emner, der er omfattet af EUAA's pocketbooks.

Hvordan hænger vejledningen sammen med andre EUAA-værktøjer?

Dette dokument og det sæt selvhjælpsværktøjer, det henviser til, er en del af EUAA's indsats for at udvikle viden og bevidsthed omkring emnet **psykisk sundhed og trivsel** for ansøgere om international beskyttelse. Du kan finde flere oplysninger på siden om sårbarhed på [EUAA's websted](#).

EUAA's pocketbooks og denne vejledning kan også findes på EUAA-plattformen [Let's Speak Asylum](#), som fokuserer specifikt på **informationsformidling** til ansøgere om international beskyttelse.

Hvis du har spørgsmål, har behov for afklaring eller vil give anden feedback på sættet af selvhjælpsværktøjer og deres udrulning, kan du kontakte vulnerablegroups@euaa.europa.eu.

Indhold

3

- > Sådan bruges denne vejledning
- > Formålet med EUAA's pocketbooks
- > Facilitering

4

- > Tid, planlægning og indhold

9

- > Andre vigtige overvejelser og grundlæggende beskyttelse

Sådan bruges denne vejledning

Indhold, påmindelser og tips, der deles i de tre pocketbooks, kan bruges som udgangspunkt til at tale om et specifikt emne på individuelle møder og gruppemøder. I vejledningen gives der grundlæggende retningslinjer for, hvordan man bruger EUAA's pocketbooks i sådanne sammenhænge.

De tre pocketbooks dækker emnet psykisk overlast, herunder efter traumatiske hændelser, fra tre forskellige målgruppers perspektiv: forældre, børn og søskende/venner.

Førstelinjemedarbejderne kan bruge de tre pocketbooks og denne vejledning som udgangspunkt for individuelle møder eller gruppemøder med ansøgere om følgende emner:

- forældreskab
- psykisk overlast eller traume
- hvordan man reducerer risikoen for at udvikle negative håndteringsmekanismer på meget udfordrende tidspunkter (f.eks. ved ankomsten)
- hvordan man opdager, at en person ikke har det godt følelsesmæssigt (f.eks. tegn på depression)
- hvordan man beskytter sig selv, når en person udviser en udfordrende adfærd (f.eks. begynder at drikke alkohol).

Formålet med EUAA's pocketbooks

De tre pocketbooks har til formål at støtte forældre, børn og ligestillede, der er ankommet til Europa, som oplever, at deres familiemedlemmers eller venners adfærd har ændret sig betydeligt. Forandringer kan manifestere sig på forskellige måder, og nogle mennesker påvirkes mere end andre. Værktøjerne giver grundlæggende tips og påmindelser om, hvordan man kan støtte disse mennesker, så de får det bedre, og foreslår, hvornår der kan være behov for at søge professionel støtte.

Værktøjerne forsøger at fremme grundlæggende **færdigheder inden for psykisk sundhed** og besvare spørgsmål som "Hvordan kan jeg se, hvis nogen tæt på mig lider psykisk overlast?". De har også til formål at styrke de involverede parter personlige og kollektive **effektivitet og modstandsdygtighed**.

De fungerer som selvhjælpsværktøjer og er udformet til at blive brugt af ansøgerne selv. Der kan imidlertid være situationer, hvor ansøgerne føler sig mere trykke ved at gennemgå indholdet med andre. De tre pocketbooks kan derfor også diskuteres på individuelle møder eller gruppemøder, der faciliteres af en medarbejder.

Værktøjerne forsøger også at henlede opmærksomheden på overvejelser om **beskyttelse** og princippet om **ikke at gøre skade**, især når børn er involveret. Formålet er at sikre, at børn beskytter sig selv, før de forsøger at støtte andre, som ellers kunne bringe dem i en potentielt farlig, voldelig eller krænkende situation.

Facitering

Facilitatorer og tolkning på gruppemøder

Når de tre pocketbooks anvendes til at **skabe bevidsthed** i forbindelse med **gruppemøder**, bør gruppen højst bestå af **10-15 ansøgere**, så der kan etableres en meningsfuld samtale.

Det anbefales at have **én hovedfacilitator**, der styrer diskussionen, og en **medfacilitator**, der holder sig mere i baggrunden og tager notater. Medfacilitatoren overvåger også gruppedynamikken (f.eks. hvis der opstår spændinger eller andre følelser hos visse ansøgere i forbindelse med et bestemt emne), noterer eventuelle observationer og gør facilitatoren opmærksom på dem, hvis det er nødvendigt.

Hvis der er behov for en **tolk**, bør gruppen være mindre og bestå af højst **4-6 ansøgere**. Tolkning tager kostbar tid. Hvis antallet af personer, der har brug for tolkning, er højere end 4-6, er der risiko for, at den tid, der er afsat til selve samtalen, ikke er tilstrækkelig.

For mindre grupper, der støttes af en tolk, er der måske ikke behov for en medfacilitator. Det er op til facilitatoren at afgøre, hvem der skal deltage for at støtte processen med hver gruppe ansøgere. Som en gylden regel skal du sørge for, at facilitator, medfacilitator og tolk ikke er i overtal i forhold til de faktiske deltagere.

Tolkene bør forberede sig på opgaven ved på forhånd at have læst de tre pocketbooks for at sikre, at indholdet er klart for dem, og for at lære det korrekte ordforråd. Det er vigtigt at minde tolken om, at han/hun skal oversætte det, der bliver sagt, direkte og uden forudindtagethed.

Facilitatorer skal være trænedede i at øge bevidstheden i forbindelse med gruppemøder. Når der er tale om børn, bør facilitatorer også have den fornødne viden om, hvordan børn bedst beskyttes.

Tid, planlægning og indhold

Tidspunkt

Både gruppemøder og individuelle møder bør planlægges på et tidspunkt, hvor deltagerne kan deltage uden problemer eller distraktioner (f.eks. efter arbejde/skole eller, for forældre, når børnene er i skole). **Varigheden af hvert møde** bør ikke overstige 1,5 time. Derefter reduceres deltagerens muligheder for at deltage, og de kan blive optaget af andre aktiviteter.

Sted

Mødestedet bør aftales med deltagerne. Mødet skal helst afholdes et sikkert sted, der er let tilgængeligt, også for personer med fysiske handicap, og som giver mulighed for fortrolige samtaler. Deltagerne og facilitatorerne kan sidde på stole i en rundkreds, så alle let kan se og høre hinanden. Hvis der er forældre og mindre børn i gruppen, kan de også sidde på et tæppe på gulvet (hvis det er kulturelt passende), så børnene kan kravle rundt og lege tæt på forældrene uden at forstyrre mødet.

Gruppesammensætning og gruppemøder

Når facilitatorerne sammensætter en **gruppe**, bør de tage hensyn til faktorer som f.eks. de sprog, der tales, køn og alder samt deltagernes kulturelle og religiøse baggrund. Når der tilrettelægges møder for forældre, bør det også vurderes, om begge forældre bør deltage i det samme møde, eller om det ville være bedre at adskille dem. Målet er at undgå situationer, hvor potentielt forskellige tilgange til forældreskab kan føre til skænderier, som yderligere kan eskalere situationen derhjemme og bringe barnets trivsel i fare.

Gruppemøder er velegnede til at bringe ansøgere sammen, så de kan dele ikke kun de udfordringer, de står over for, men også forhåbninger og relevante oplysninger, og så de også bare kan have det sjovt sammen og blive afledt fra dagligdagen i modtagelsescentret. Fordelen ved at have en facilitator til at lede sådanne møder er, at deltagerne er beskyttet, f.eks. hvis gruppen diskuterer et ømtåleligt spørgsmål, og førstelinjemedarbejderne er nødt til at gribe ind. På gruppemøder har facilitatorer også mulighed for at identificere ansøgere med potentielt flerstrengt sårbarhed, der kan kræve opfølgning.

På gruppemøder kan deltagerne uddybe bestemte emner sammen og på den måde opdage, at de "ikke er alene". Møderne giver ansøgerne en platform, hvor de kan dele deres viden og lære af hinanden. Det kan være styrkende på mange niveauer. Sådanne møder kan også hjælpe deltagerne med at danne nye venskaber og forbindelser med andre ansøgere og ideelt set føre til etablering af sociale støttenetværk.

Når gruppemøder viser sig at være det bedste format, er det vigtigt at sikre, at deltagerne aftaler deres egne **grupperegler** i begyndelsen af gruppemøderne. Reglerne formuleres én gang og anvendes, hver gang gruppen samles (én eller flere gange).

Eksempel på gruppe-regler

- ✓ Deltagerne skal respektere hinanden.
- ✓ Alle skal have mulighed for at tale. Det er også i orden, hvis en deltager kun vil lytte.
- ✓ Der findes ingen forkerte, rigtige eller vigtigere meninger. [Den eneste undtagelse er, hvis en deltager foreslår fysisk afstraffelse. I dette tilfælde bør facilitatoren gribe ind og på en følsom måde forklare, at ingen form for vold nogensinde er acceptabel.]
- ✓ Alle kan frit give udtryk for deres tanker.
- ✓ Deltagerne kan ikke gå ind og ud af møderne, som det passer dem.
- ✓ Ingen telefonopkald under mødet.
- ✓ Telefoner sættes i lydløs tilstand.
- ✓ **Fortrolighed:** De generelle emner, der behandles i de tre pocketbooks, kan deles med andre medlemmer af fællesskabet. Men personlige anliggender, som deltagerne deler, bør forblive inden for gruppen.
- ✓ Gruppemøder bør være et trygt rum til at udveksle tanker og bekymringer.

Potentiel mangel på fortrolighed er en **begrænsning af gruppemøder**. Deltagerne kan "glemme" gruppe-reglerne, herunder princippet om fortrolighed. Derfor skal facilitatorerne minde gruppemedlemmerne om, at de ikke må dele meget personlige oplevelser, fordi gruppemøderne ikke bør bruges til rådgivning. Meget vigtige/personlige emner kan tages op med facilitatorerne efter mødet. Gruppemøder bør betragtes som "trygge" rum til at lære og dele, men der er ingen garanti for, at de oplysninger, der diskuteres, ikke videregives til andre, og dette indebærer en risiko.

I nogle tilfælde kan der afholdes private familiemøder med forældre og børn, der lider psykisk overlast, om, hvordan de kan håndtere situationen. I dette tilfælde faciliteres mødet af en socialrådgiver eller en medarbejder med speciale i psykisk sundhed. Et sådant setup bør dog etableres i faser ved først at afholde individuelle og derefter et fælles møde for alle deltagerne, afhængigt af situationen og de udfordringer, de står overfor.

Indhold

I de tre pocketbooks præsenteres **grundlæggende tegn** og eksempler på **almindelige reaktioner**, som man kan lægge mærke til, når et barn, en teenager, en ven, en søskende eller en forælder lider psykisk overlast. De emner, der er nævnt i værktøjerne, dækker en række potentielle situationer med psykisk overlast samt tips og påmindelser om, hvordan man skal reagere. Ikke alle ansøgere vil finde alle områder lige relevante, og indholdet er ikke udtømmende. Facilitatorerne bør derfor opfordre ansøgerne til at komme med deres egne eksempler og forslag til, hvad der kunne være nyttigt.

Generelt bør gruppediskussionen omfatte indhold, som er nyttigt for deltagerne. Det er derfor **deltagerne**, der **vælger, fastlægger** og i et vist omfang **styrer mødernes indhold**.

Formålet med møderne er at give deltagerne værktøjer til at hjælpe deres familiemedlemmer og venner til at få det bedre. Hvad angår børn, er det vigtigste budskab, der skal formidles, at børn skal prioritere deres egen sikkerhed.

Sådan deles indhold

Afhængigt af gruppens sammensætning og deltagerens behov kan du **dele indholdet** af EUAA's pocketbooks på forskellige måder. Se eksemplerne nedenfor.

- Du kan udlevere en trykt udgave til hver deltager, så gruppen kan læse bogen sammen.
- Hvis det er muligt, kan du projicere indholdet op på en væg og læse det højt sammen på deltagerens sprog (brug den oversatte version og en tolk, hvis det er nødvendigt). Som facilitator skal du henvise til versionen på din medlemsstats sprog.
- Udvælg nogle sider på forhånd, udskriv dem som plakater, og hæng dem op på væggene i lokalet. Deltagerne kan se på plakaterne og diskutere i par/mindre grupper, hvad de ser, læser og forstår, og de kan diskutere eventuelle yderligere punkter, de vil tilføje. Diskussionen fortsætter derefter i den større gruppe.
- Udskriv tegn, påmindelser og tips på hukommelseskort, og placer dem med teksten nedad midt i gruppen af deltagere. Deltagerne vælger kort, læser dem op (eller facilitatoren/tolken læser dem op), reflekterer og diskuterer i gruppen.

Sådan diskuterer du indholdet med deltagerne

For at få en meningsfuld diskussion er det vigtigt at sikre, at forskelle med hensyn til **alder, køn og kultur** fremhæves.

De yderligere forslag til, hvordan forældre og børn normalt opdager, at en person ikke har det godt, hvordan de reagerer, og hvem de kan kontakte, kan diskuteres på opfølgende møder (individuelle møder eller gruppemøder). For at sikre en **kultur-, alders- og køns sensitiv tilgang** bør forslagene opdeles baseret på ansøgernes oprindelsessted, køn, religiøse baggrund og alder.

Hvis deltagerne ikke udtrykker nogen præference for, hvilke af områderne fra de tre pocketbooks, de vil diskutere, kan du:

- fortsætte med de enkelte **tegn, reaktioner og tips** og dække ét område pr. møde eller
- **gruppere indholdet** og dække to eller tre områder pr. møde, eller
- dække hele værktøjet **på én gang** (facilitatoren læser en pocketbook sammen med deltagerne og besvarer kun spørgsmål, når de opstår).

Du kan vælge en hvilken som helst af ovenstående muligheder, afhængigt af gruppedynamikken og deltagerens forståelse og behov.

Bemærkning til facilitatoren:

I det følgende afsnit finder du forslag til, hvordan du kan facilitere gruppemøder og interagere med ansøgerne, når hver pocketbook diskuteres.

Hvordan støtter jeg mit barn i vanskelige perioder?

Facilitering af et møde med forældre for at diskutere deres barns/teenagers adfærd og trivsel

Indledende øvelse

Begynd med en lille øvelse, og spørg deltagerne, hvilke interesser de har, og hvad deres livret er.

Afslut med et spørgsmål om, hvor de kommer fra. Deltagerne fortæller kort. Dette kan tilrettelægges på en underholdende måde og bør ikke tage mere end 10 minutter. Det afsluttende "Hvor kommer du fra?" hjælper facilitatoren med at fortsætte forløbet.

Facilitatoren fremhæver deltagerens forskellige oprindelseslande, -regioner og -byer og tilkendegiver, at der som følge af denne mangfoldighed også kan være forskelle i den måde, hvorpå vi bemærker, at nogen ikke har det godt, og hvad vi kan gøre for at støtte.

Facilitatoren spørger:

- Hvordan opdager folk normalt, når nogen i familien ikke har det godt, dér, hvor du kommer fra?

- Hvad gør forældre normalt, når de ser, at deres børn er bekymrede?
- Hvad gør forældre normalt for at få deres barn til at få det bedre, når barnet er trist eller bekymret? Hvad har virket for dig?
- Er der nogen støttemekanismer dér, hvor du bor nu, som du kan bruge?

Som facilitator kan du tjekke, om gruppemedlemmerne kan nævne formelle støttetjenester (f.eks. socialrådgivere eller sygeplejersker), der er tilgængelige i centret, og som kan være til gavn for alle gruppemedlemmer. Du kan også tjekke tilgængeligheden af uformel støtte, f.eks. ældre, der mødes med unge og hjælper forældre med forældrerollen, religiøse ledere, andre medlemmer af lokalsamfundet osv.

De to følgende pocketbooks er rettet mod børn i alderen 12-17 år, men de kan også anvendes sammen med unge voksne. Hvis gruppen af deltagere består af børn under 12 år, skal facilitatorerne tilpasse sproget til deltagernes alder. De skal også sikre barnets tarv i forhold til, hvad der kan/skal deles og diskuteres, under hensyntagen

til barnets alder og udviklingstrin. Disse elementer bruges også til at fastsætte, hvilket format der skal bruges. Det er f.eks. ikke en god idé at læse indholdet op for små børn. Pocketbookindholdet bør ikke diskuteres med børn under otte år. Under alle omstændigheder skal medarbejdere, der beskæftiger sig med yngre børn, have de relevante færdigheder.

Hvad gør jeg, hvis mine forældre er kedede af det, bekymrede eller vrede?

Facilitering af et møde med børn for at diskutere deres forældres adfærd eller trivsel

Indledende øvelse

Begynd med en lille øvelse, og spørg deltagerne, hvilke interesser de har, og hvad deres livret er. Afslut med et spørgsmål

om, hvor de kommer fra. Deltagerne fortæller kort. Dette kan tilrettelægges på en underholdende måde og bør ikke tage mere end 10 minutter. Det afsluttende "Hvor kommer du fra?" hjælper facilitatoren med at fortsætte forløbet.

Facilitatoren fremhæver deltagernes forskellige oprindelseslande, -regioner og -byer og tilkendegiver, at der som følge af denne mangfoldighed også kan være forskelle i den måde, hvorpå vi bemærker, at nogen ikke har det godt, og hvad vi kan gøre for at støtte. Facilitatoren spørger:

- Hvordan ser du, at en voksen ikke har det godt og måske har brug for hjælp?
- Når voksne ikke har det godt, hvordan opfører de sig så? Hvad gør de anderledes end normalt?

Hold en pause, og tjek, hvad gruppen har delt. Fortsæt med at sige:

- I har givet eksempler, f.eks. "de opfører sig mærkeligt, gør noget andet, end de plejer osv.". [Facilitatoren henviser til eksemplerne fra deltagerne.] Kan I komme i tanke om ting, som voksne kan gøre, og som børn skal være opmærksomme på, så de forbliver sikre?

Facilitatoren lytter opmærksomt til deltagerne og noterer sig, hvad de fortæller. Facilitatoren forsøger omhyggeligt at forbinde det, der er blevet fortalt generelt om voksne, med forældrenes adfærd ved også at bruge eksempler fra EUAA's pocketbooks. Det er vigtigt **ikke at** henvise specifikt til forældrene til de børn, der er til stede i gruppen. Børn må ikke føle, at deres personlige situation bliver diskuteret offentligt. Facilitatoren kan f.eks. sige

- Du har fortalt meget. Nogle gange kan selv forældre opføre sig sådan.

Facilitatoren henviser til tegn på depression, f.eks. når en person ikke er interesseret i at deltage i nogen aktiviteter eller ikke bekymrer sig om børnene som tidligere. Dette kan føre til en diskussion om, at vanskelige oplevelser kan få en person til at opføre sig anderledes. En forælder kan f.eks. være mere

tilbagetrukket, irriteret, utålmodig eller ængstelig i en periode. Dette er normalt, og situationen bør ændre sig igen.

Det er vigtigt at påpege, at vold mod et barn (fysisk, verbal, psykologisk eller endda seksuel) **aldrig** kan undskyldes. Det er ikke acceptabelt, at en forælder bliver voldelig. Det skal understreges over for deltagerne, at vold aldrig kan accepteres, selv om det er normalt, at forældre ikke altid er høflige, venlige og respektfulde, måske på grund af de udfordrende omstændigheder.

Som facilitator skal du sørge for, at deltagerne er klar over, hvor vigtigt det er at være sikker. Til dette formål bør du påpege de støttetjenester, der er til rådighed på modtagecentret, for børn, der bor sammen med en forælder/ omsorgsperson, som er aggressiv eller har det dårligt.

Forsøg at få børnene til at udveksle **nyttige oplysninger** inden for gruppen om, hvordan de kan forblive sikre. De kan nævne enkeltpersoner (f.eks. værgere), institutioner, telefon tjenester osv., som de kan kontakte for at få hjælp. Du skal dog være meget **opmærksom. Stil kun spørgsmål om de eksisterende støttemekanismer, hvis du er sikker på, at der er støtte til rådighed.** Hvis du ved, at børnene vil være på egen hånd, skal du undersøge, hvordan **lokalsamfundsstøtte** kan organiseres for at hjælpe dem i udfordrende situationer.

Det er vigtigt, at børn ikke deler personlige oplevelser. Et **gruppemøde er ikke et rådgivningsmøde.** Det er en generel samtale om tegn på psykisk overlast hos mennesker, der er tæt på dem. Hvis facilitatoren bemærker, at der er behov for en mere dybtgående samtale på grund af personlige forhold, informeres barnet/gruppemedlemmerne om, at de kan kontakte facilitatoren/facilitatorerne for at dele deres personlige bekymringer **efter** mødet.

Hvad gør jeg, hvis min ven, bror eller søster er ked af det eller vred eller gør noget farligt?

Facilitering af et møde med børn for at diskutere deres venners/søskendes adfærd eller trivsel

Indledende øvelse

Begynd med en lille øvelse, og spørg deltagerne, hvor de kommer fra, hvilke interesser de har, hvad

deres livret er, osv. Deltagerne fortæller kort. Dette kan tilrettelægges på en underholdende måde og bør ikke tage mere end 10 minutter. Påpeg derefter, at vi alle har forskellige erfaringer, men at vi alle kan se, når nogen ikke har det godt. Få børnene til at give eksempler, men undgå, at de deler personlige oplevelser. Du kan spørge:

- Hvordan opdager du, at en af dine venner eller søskende ikke har det godt?

Som facilitator kan du spørge børnene om, hvad de kan se gennem f.eks. opførsel, men også om, hvad de kan høre, f.eks. hvis en ven/bror/søster har ændret den måde, de taler på (bruger bandeord eller

taler aggressivt) eller er begyndt at tale om emner som kriminelle bander, stoffer eller lignende. Tal med de unge om vigtigheden af at være loyal over for venner, så længe dette ikke bringer nogens sikkerhed i fare. Påpeg, at det er vigtigt at se, hvornår en ven/bror/søster er i fare. I dette tilfælde kan det være en god idé at kontakte en voksen, som den unge har tillid til, for at få rådgivning.

Som facilitator skal du forberede dig på de almindelige negative håndteringsmekanismer, som unge udvikler i sådanne situationer. Lyt omhyggeligt til gruppen, og find ud af, hvilke yderligere oplysninger du kan give gruppemedlemmerne. Afhængigt af hvad der drøftes, kan du f.eks. dele tilbud om støtte i forbindelse med sundhed, familieplanlægning, psykosociale tjenester, uddannelse, lektiecaféer, sportsaktiviteter, musik/kunst/kulturelle aktiviteter for børn/unge og rehabiliteringstjenester (herunder i forbindelse med stofmisbrug).

Et gruppemøde er ikke et rådgivningsmøde. Personlige oplevelser drøftes med den pågældende person **efter** gruppemødet. **Der skal først og fremmest tages hensyn til barnets/teenagerens sikkerhed og beskyttelse.** Sørg for at henvise specifikke sager (ansøgere, der har behov for støtte) til den relevante tjeneste, hvis det er muligt. Du må **kun** fortælle barnet om disse muligheder, hvis tjenesterne faktisk er tilgængelige.

På gruppemøderne skal facilitatorerne anerkende ansøgernes bidrag og fleksibelt integrere dem i samtalen. Hvis eksempler, der gives direkte af deltagerne, viser sig at være mere effektive til at

igangsætte en meningsfuld samtale, er det bedre at bruge dem i stedet for at henvise specifikt til EUAA's pocketbooks.

Andre vigtige overvejelser og grundlæggende beskyttelse

- Deltagerne informeres om formålet med individuelle møder og gruppemøder. Tidspunkterne aftales i fællesskab, og deltagelse er frivillig.
- Når børn deltager i gruppemøder, informeres deres omsorgsperson, som også giver sit samtykke.
- Alle deltagere skal gives lige meget plads til at dele deres tanker, men ingen må presses eller tvinges til at deltage aktivt i samtalen. Gruppesamtaler bør være afbalancerede og må ikke domineres af ét gruppe medlem eller ét køn alene.
- Mens det i nogle sammenhænge kan være nyttigt at have blandede grupper (f.eks. et gruppemøde med begge forældre eller et gruppemøde med teenagere), er det generelt mere hensigtsmæssigt og sikkert at have homogene grupper. Dette gælder især, når forældreroller eller kønsroller drøftes som en del af en bredere støttepakke til forældre. Derfor bør facilitatoren analysere situationen grundigt, før han/hun beslutter sig for at lade par deltage sammen i det samme møde. Der bør sikres en tilgang med "ikke at gøre skade" for alle involverede parter.
- Bidrag diskuteres ikke med hensyn til, hvad der er rigtigt eller forkert. Gruppemiljøet bør betragtes som en fælles platform for læring om, hvad der fungerer godt eller mindre godt. En undtagelse er, når gruppe medlemmer foreslår fysisk afstraffelse af børn eller andre former for vold for at "opdrage" et barn eller en ven. Hvis dette sker, bør facilitatoren gribe ind på en følsom måde og foreslå alternativer til en fysisk afstraffelse. Facilitatorerne skal være opmærksomme på, at fysisk afstraffelse stadig er lovlig i nogle af ansøgernes oprindelseslande, også i skoler. Selv om der skal være **nultolerance over for vold**, skal det fremmes på en **følsom måde**. Når du diskuterer med forældre, skal du fokusere på at holde dialogen åben og på at diskutere "gode forældrefærdigheder". Målet er at sørge for børnenes sikkerhed. Til det formål kan det være nødvendigt at diskutere, hvad der er acceptabelt inden for EU.
- Samtalerne bør altid **fokusere på, hvad der hjælper** deltagerne med at få deres barn, dem selv, deres familiemedlemmer eller deres venner til at føle sig trygge og få det bedre. Hvis de eksempler, der gives i værktøjerne, er nyttige for deltagerne, kan de anvendes i samtalerne. Hvis gruppens eksempler er mere brugbare for samtalen, er det helt fint at bruge dem.
- Hvis en deltager lider alvorlig psykisk overlast, når mødet afholdes, bør vedkommende straks modtage individuel støtte fra specialiseret støttepersonale. I dette tilfælde kan indholdet af EUAA's pocketbooks eventuelt deles på et individuelt møde. Facilitatorerne bør undgå at drøfte meget personlige spørgsmål i forbindelse med en familiekriser i et gruppe miljø. Dette har til formål at beskytte den pågældende forælder, barnet eller vennen og sikre, at deres problemer ikke videregives yderligere til lokalsamfundet.
- Når tolke er en del af ansøgersamfundet, skal facilitatorerne være opmærksomme på, at de kan stå over for de samme udfordringer som de øvrige gruppe medlemmer. Tolken bør debriefes efter hvert møde.
- Både facilitatoren og medfacilitatoren bør notere de behandlede punkter ned for at følge op med de ansøgere, der har brug for det, og/eller deres børn, søskende og venner.
- I kritiske situationer (f.eks. ved selvmordsforsøg) skal oplysninger deles med andre kolleger, samtidig med at ansøgerens fortrolighed sikres. Hvis det er nødvendigt, skal der indhentes samtykke fra familiemedlemmer eller omsorgspersoner, inden der kan ydes effektiv og sikker støtte til alle involverede.

Hverken Den Europæiske Unions Asylagentur (EUAA) eller personer, der handler på vegne af EUAA, er ansvarlige for, hvorledes oplysningerne i det følgende anvendes.

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2024

PDF ISBN 978-92-9410-314-7 doi:10.2847/472648 BZ-09-23-324-DA-N

© Den Europæiske Unions Asylagentur (EUAA), 2024

Forside foto: ©Mary Long/stock.adobe.com; ©KeronnArt/stock.adobe.com; ©The img/stock.adobe.com; ©Good Studio/stock.adobe.com; ©Natalia/stock.adobe.com, side 3 til 6: ikoner © Panuwat/stock.adobe.com, side 5: ©iStock.com/vasabii, side 6: ©Mary Long/stock.adobe.com; ©KeronnArt/stock.adobe.com, side 7: ©The img/stock.adobe.com, side 8: ©Good Studio/stock.adobe.com; ©Natalia/stock.adobe.com.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse. Ved enhver anvendelse eller gengivelse af fotos eller andet materiale, der ikke er omfattet af EUAA's ophavsret, skal der indhentes tilladelse direkte fra indehaverne af ophavsrettighederne.

Den Europæiske Unions
Publikationskontor

